

Benarestalen

Engang opholdt den Ophøjede sig i Benares, i dyreparken Isipatana. Der talte han således til de fem munke⁴⁴: 'Der er to yderligheder, som den, der har forsataget verden, ikke må forfalde til. Og hvad er det for to yderligheder? Den ene består i at hengive sig til et behageligt liv i sansenydelser. Den er lav, simpel, banal og formålsløs. Den anden består i at hengive sig til selvplageri. Den er lidelsesfuld, uværdig og formålsløs. Ved at undgå begge disse yderligheder har Tathāgata fundet en middelvej, som giver klarsyn og indsigt, og som fører til sindsro, til forståelse, til fuldkommen erkendelse og til *nirvāṇa*.

Og hvad er det for en middelvej, som Tathāgata har fundet, og som giver klarsyn og indsigt og som fører til sindsro, til forståelse, til fuldkommen erkendelse og til *nirvāṇa*? Det er den ædle ottedelte vej, nemlig ret anskuelse, ret beslutning, ret tale, ret handlemåde, ret levevis, ret stræben, ret eftertanke og ret selvfordybelse. Det er den middelvej, som Tathāgata har fundet, og som giver klarsyn og indsigt og som fører til sindsro, til forståelse, til fuldkommen erkendelse og til *nirvāṇa*.

Og dette er den ædle sandhed om *lidelsen*: at fødes er lidelse, at ældes er lidelse, sygdom er lidelse, døden er lidelse, det er lidelse at forenes med det, der er en ukært, det er lidelse at skilles fra det, der er en kært, det er lidelse ikke at få, hvad man ønsker, kort og godt: de fem grupper⁴⁵, der betinger ens stræben efter tilværelsen, er lidelse.

Og dette er den ædle sandhed om *lidelsens oprindelse*: det er det begær, der fremkalder genfødsel, som ledsages af lyst og attrå, som finder sin tilfredsstillelse snart her snart der, nemlig begær efter sansenydelser, begær efter eksistens, begær efter magt.

Og dette er den ædle sandhed om *lidelsens ophør*: den består i helt at standse dette begær, opgive det, skyde det fra sig, frigøre sig for det, og gøre sig uafhængigt af det.

Og dette er den ædle sandhed om *vejen, der fører til lidelsens ophør*: det er den ædle ottedelte vej, nemlig ret anskuelse, ret beslutning, ret tale, ret handlemåde, ret levevis, ret stræben, ret eftertanke og ret selvfordybelse!

(*Samyutta-nikāya V, 420-422*)

44. De fem munke, der havde opvartet ham i de seks år, hvor han øvede streng askese, men som atter havde forladt ham, da han opgav sine bodsøvelser
45. De fem grupper (*khandha*) er: form, følelse, forestillinger, anlæg og drifter (medfødte dispositioner) og bevidsthed

De fire ædle sandheder

Fordi vi ikke har forstået, fordi vi ikke har gennemskuet de fire ædle sandheder, munke, har både jeg og I i denne lange tid gennemløbet tilværelsen, gennemvandret tilværelsen.

Hvilke er disse fire? Fordi vi ikke har forstået, fordi vi ikke har gennemskuet den ædle sandhed om *lidelsen*, munke, har både jeg og I i denne lange tid gennemløbet tilværelsen, gennemvandret tilværelsen.

Fordi vi ikke har forstået, fordi vi ikke har gennemskuet den ædle sandhed om *lidelsens oprindelse*, munke, har både jeg og I i denne lange tid gennemløbet tilværelsen, gennemvandret tilværelsen.

Fordi vi ikke har forstået, fordi vi ikke har gennemskuet den ædle sandhed om *lidelsens ophør*, munke, har både jeg og I i denne lange tid gennemløbet tilværelsen, gennemvandret tilværelsen.

Fordi vi ikke har forstået, fordi vi ikke har gennemskuet den ædle sandhed om *vejen, der fører til lidelsens ophør*, munke, har både jeg og I i denne lange tid gennemløbet tilværelsen, gennemvandret tilværelsen.

(*Dīgha-nikāya II, 90*)